

Uitfasering PEB: *eindstation* of (door)start- punt van advisering?

**JACK
BORREMANS**

**KEES
BEISHUIZEN**

Na een lange voorbereidingsperiode en een onverwachte hobbel leidend tot 3 maanden uitstel is op 1 april 2017 de wet Uitfasering Pensioen in eigen beheer in werking getreden. Op 1 april 2017 is de overgangperiode gestart waarin de DGA met betrekking tot het pensioen in eigen beheer drie keuzes heeft.

De keuzes zijn als volgt:

1. Premievrije voortzetting van het opgebouwde pensioen binnen het bestaande wettelijk kader
2. Prijsgeven van het pensioen gevolgd door:
 - a. afkoop van de fiscale pensioenverplichting of
 - b. omzetting naar een aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting (ODV).

De overgangperiode eindigt op 31 december 2019. Echter, aangezien de afkoopkorting in 2017 het grootst is, is de consensus dat wanneer er in 2017 niet geadviseerd wordt en alles bij het oude blijft, de afkoopoptie vanzelf buiten beeld raakt.

De accountant zal in veel gevallen in eerste instantie het aanspreekpunt zijn van de DGA om hem bij het maken van deze keuze te begeleiden. Tegelijkertijd kent het vraagstuk, naast het relatief eenvoudige fiscale aspect, ook enkele complexe civiel-juridische aspecten. Aspecten die helaas in de parlementaire behandeling door de staatssecretaris zijn weggewuifd, ondanks aandringen van de politiek en praktijk om hier toch meer guidance in te geven. Met 22 vragen & antwoorden heeft de Belastingdienst deze guidance opgepakt en ook het fiscale aspect verduidelijkt en soms gecompliceerd. Wat resteert, is maatwerkadvies op civiel-juridisch, financieel en producttechnisch terrein. Terreinen die op zichzelf een specialisme zijn. Het is de vraag welke rol de accountant hierin kan en wil oppakken.

Hoe dan precies ?

Bij het invullen van de adviesrol kan men twee benade-

ringen kiezen. De uitfasering van het pensioen in eigen beheer is het eindstation voor de advisering aan de DGA over zijn toekomstig inkomen of het startpunt van verdere advisering omtrent het toekomstig inkomen van de DGA en zijn partner. Wat zijn nu de drie keuzes, welke elementen spelen naar ons oordeel een rol bij de afweging en wat zien wij in de praktijk?

Keuze 1: premievrije voortzetting

Hiernaast ziet u de balans van de vennootschap. Een volledig gedekt pensioen. Een DGA met zo'n balans heeft een luxe probleem, aangezien alle mogelijke keuzes voor hem openstaan. Om hem hierover goed te kunnen adviseren, is niet alleen de BV-positie van belang, maar ook de privé-balans. Daar wordt het inkomen immers genoten. Deze optie geeft bij de hiernaast gepresenteerde BV-balans een pensioengetal van € 489.000. Het pensioengetal is het nettobedrag dat beschikbaar is voor de oudedag. Is de aanvullende inkomenswens bij pensionering een netto-aanvulling van € 3.000 per maand? Dan kan er ceteris paribus met een pensioengetal van € 489.000 gedurende 13 jaar en 7 maanden voorzien worden in dit inkomen. Het pensioengetal kan vanaf het startpunt verder verhoogd worden door rendement en/of extra inleg. Hierdoor kan de uitkeringsperiode worden verlengd en/of kan de netto-aanvulling verder worden verhoogd.

Bij premievrije voortzetting zal zich men moeten realiseren dat bijna de complete activa van de BV beclaimd worden door de civiel-juridische verplichting om altijd het pensioen uit te kunnen keren. Het fiscaal vermogen,

PENSIOEN

We introduceren hier een 50-jarige DGA met een 3 jaar jongere partner. Het pensioen in eigen beheer bedraagt € 50.000 vanaf 67 jaar, het partnerpensioen € 35.000. Het pensioen is na ingang waardevast. De fiscale pensioenverplichting is € 326.000, de commerciële pensioenverplichting volgens de echte RJ-richtlijnen is € 743.000. De waarde in het economische verkeer van belang voor de dividendklem bedraagt € 1.500.000. Het pensioen is per 1 juli 2017 premievrij gemaakt.

gegenereerd met Vpb-belaste winsten, zal niet (of niet volledig) door middel van dividend kunnen worden uitgekeerd, maar zal hoogstwaarschijnlijk in de vorm van pensioen worden uitgekeerd in een periode dat er fiscaal geen winsten meer worden gemaakt. Per saldo kan de gemiddelde belastingdruk over het pensioen, wanneer de verliezen in de BV in de uitkeringsfase niet meer gecompenseerd kunnen worden, dan nog stijgen naar 60%, een box-1-druk van 40% over het pensioen en 20% als gevolg van het invreten van verdampende fiscale verliezen op de reserves. Premievrije omzetting is zeker zinvol wanneer er zowel in de opbouwfase als in de uitkeringsfase voldoende winsten gemaakt worden.

Daarnaast kent de pensioenkleem nog een ander, niet te onderschatten voordeel. De spaarzin van de gemiddelde Nederlander voor zijn pensioen is laag, en het is te dan-

ken aan de verplichte aanwending van loonruimte voor pensioen dat de inkomensval na pensionering beperkt blijft. In die zin is de DGA ook maar een gewone Nederlander. Bij premievrije voortzetting is er, qua advisering, geen sprake van een eindstation. Er is eerder sprake van een doorstartpunt waarbij de focus zal moeten liggen op het creëren van middelen binnen de BV, die vanaf de pensioendatum een uitgaande kasstroom van € 50.000 per jaar mogelijk maken. Sturen op een adequate dekking van de pensioenverplichting, ook na 2019, is het alloceren van een (afnemende) verdien capaciteit van de ouder wordende DGA.

Keuze 2: afkoop van het pensioen

Bij deze optie verbetert het pensioengetal van een bedrag van € 489.000 naar € 565.000. Door het prijsgeven

Privé-balans (x € 1.000)

box 3	0	uw pensioengetal	489
pensioen box 1	743	belasting op pensioen (40%)	297
pensioen box 1 partner	0	belasting op pensioen partner	0
eigen woning box 1	0	hypotheek	0
privévordering op BV	0	privéschuld aan BV	0
aandelen BV box 2	57	belasting op aandelen BV (25%)	14
Balanstotaal	800		800

BV-balans (x € 1.000)

vaste activa	200	eigen vermogen	57
vorderingen en overlopende activa	100	pensioenschuld	743
effecten	200	kortlopende schulden	0
liquide middelen	300		
Balanstotaal	800		800

Privé-balans (x € 1.000) na afkoop

box 3	210	uw pensioengetal	565
pensioen box 1	0	belasting op pensioen	0
pensioen box 1 partner	0	belasting op pensioen partner	0
eigen woning box 1	0	hypothec	0
privévordering op BV	0	privéschuld aan BV	0
aandelen BV box 2	474	belasting op aandelen BV (25%)	119
Balanstotaal	684		684

BV-balans (x € 1.000) na afkoop

vaste activa	200	eigen vermogen	474
vorderingen en overlopende activa	100	te betalen aan privé	0
effecten	174	pensioenschuld afgekocht, dus	0
liquide middelen	0	kortlopende schulden	0
Balanstotaal	474		474

van het pensioen, gevolgd door het afkopen van de fiscale pensioenverplichting, wordt het box-3-vermogen verhoogd. Echter, wanneer het gereserveerde pensioenbedrag daadwerkelijk bestemd was voor de oudedag, is het niet logisch om dit vermogen te consumeren. Het nettobedrag blijft gereserveerd voor de oudedag. Het aanvankelijke belastingvoordeel zal door de box-3-heffing mogelijk verdampt zijn wanneer de DGA rond zijn AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen gaat. De afkoop is in dat geval het doorstartpunt, en de advisering zal in het teken moeten van het creëren van vermogensgroei in privé en de BV om vanaf pensionering een vol-

lagere belastingdruk. De box-3-heffing wordt vermeden door het schuldig blijven van de netto-afkoop-som. Dit wordt een box-1-vordering van de DGA op de BV die, gezien het wegvallen van het pensioen, relatief laag belast wordt.

- De fiscale pensioenverplichting is relatief laag. Om administratieve redenen wordt de fiscale pensioenverplichting afgekocht. De balans wordt opgeschoond.

Bij bovengenoemde casussen is het uitfasen van het pensioen in eigen beheer voor de accountant eindstation voor de advisering omtrent de oudedag. Bij casus 1 zijn er geen middelen meer, bij casus 2 zijn er voldoende middelen, maar niet meer benodigd voor de oudedag, en bij casus 3 zal voor de advisering betreffende fiscaal gefaciliteerde oudedagsvoorzieningen een toevlucht genomen moeten worden naar financiële instellingen; iets waar een accountant in het algemeen geen actieve rol in kan en mag spelen.

‘Na uitfasering resteert geen of weinig ruimte voor uitsluitend fiscale advisering rondom de oudedag van de DGA.’

doende inkomen te genereren. Enerzijds via het interen op het privé-vermogen en anderzijds via dividenduitkeringen uit de BV. In de praktijk zien wij dat in de volgende casussen voor afkoop gekozen wordt:

- Er is een uit de hand gelopen rekening-courantschuld van de DGA aan de BV. Om de schuld te saneren, is de netto-afkoopsom beschikbaar en kan er soms, na de afkoop door de ontkenning van het vermogen, bovendien nog dividend uitgekeerd worden. Of dat laatste slim is in het kader van sparen voor later, is de vraag. Immers, de rekening-courantschuld is niet voor niets ontstaan door te grote opnames.
- Het pensioen is reeds ingegaan en niet echt meer nodig om te voorzien in de inkomensbehoefte. Afkoop leidt ten opzichte van de beide andere opties tot een

Keuze 3: omzetten naar een aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting (ODV)

Bij deze optie stijgt het pensioengetal verder van een bedrag van € 565.000 naar € 583.000. Door de laagste belastingdruk komt deze optie in veel gevallen als de meest aantrekkelijke uit de bus. Deze optie verenigt ook een aantal voordelen in zich:

- Er wordt flexibiliteit gecreëerd doordat de dividendklem beperkt blijft tot de ODV-verplichting.
- Er blijft gedeeltelijk een oudedagsbestemming op het vermogen van de BV.
- De omzetting is liquiditeitsneutraal.

In dit voorbeeld daalt het bruto pensioen van € 50.000 naar een ODV-uitkering van circa € 17.000. Het zal duidelijk zijn dat de ODV-uitkering in de meeste geval-

Privé-balans (x € 1.000) na omzetting naar ODV

box III	0	uw pensioengetal	583
ODV box I	326	belasting op ODV (30%)	98
pensioen box I partner	0	belasting op pensioen partner	0
eigen woning box I	0	hypothec	0
privévordering op BV	0	privéschuld aan BV	0
aandelen BV box II	474	belasting op aandelen BV (25%)	119
Balanstotaal	800		800

BV-balans (x € 1.000) na omzetting naar ODV

vaste activa	200	eigen vermogen	474
vorderingen en overlopende activa	100	ODV-schuld	326
effecten	200	kortlopende schulden	0
liquide middelen	300		
Balanstotaal	800		800

len onvoldoende zal zijn om de DGA en zijn partner een voldoende inkomen na pensionering te geven. Er zal dus aanvulling moeten komen in de vorm van dividend, interen op box-3-vermogen of via het afsluiten van een privépensioenverzekering, zoals een (bancaire) lijfrente. Het dwingt de DGA nog steeds om te sparen voor later. De ODV kan overigens ook geheel of gedeeltelijk afgestort worden in een bancaire lijfrente. Een goede methode om een deel van het oudedagsvermogen buiten de risicosfeer van de BV en buiten de directe beschikking van de DGA te brengen. Bovendien geeft dit de mogelijkheid om, nadat de ODV volledig ondergebracht is in een lijfrente, de BV te liquideren. De keuze voor een ODV betekent in alle gevallen wel een startpunt voor advisering over het oudedagsinkomen en/of dekking van de ODV.

Partnercompensatie

Bij zowel afkoop als omzetting naar een ODV verliest de partner, afhankelijk van de inhoud van de pensioenovereenkomst en het huwelijksgoederenregime, in veel gevallen (voorwaardelijke) aanspraken op een partnerpensioen en, na scheiding, recht op een deel van het ouderdompensioen. De partner zal hiervoor, althans zo is de visie van Wiebes, passend moeten worden gecompenseerd. Op grond van het huwelijksgoederenregime deelt de partner in veel gevallen al mee in de netto-afkoopsom, ODV-aanspraak en/of waardevermindering van de aandelen. Passende compensatie is maatwerk.

Wij adviseren om het gesprek hierover met zowel de DGA als de partner aan te gaan en voor de vastlegging van de afspraken te rade te gaan bij een civiel-juridisch specialist. Er is geen eenduidige opzet van de passende

compensatie voor te stellen. Wij hanteren daarbij de volgende randvoorwaarden:

- relationele solidariteit als vertrekpunt;
- evenwichtige belangenafweging;
- geen directe afrekening op het afstempelmoment;
- robuuste regeling te finetunen op niveau huwelijksgoederenregime;
- meewegen van dekking en ontwikkeling dekking in de tijd;
- intuïtief (genoeg) om uit te kunnen leggen.

Conclusie

In de bijdrage hebben wij kort het adviesproces omschreven en ook aandacht besteed aan de vervolgactie. Na de uitfasering blijft er geen of weinig ruimte over voor uitsluitend fiscale advisering rondom de oudedag van de DGA. De focus zal meer moeten liggen op realisatie van de pensioendoelstellingen van de DGA. Met de keuze voor een van de drie opties kan hierop al worden voorgesorteerd. *AV*

Jack Borremans en Kees Beishuizen zijn partner van LNBB actuarissen + pensioenconsultants in Amersfoort en Dordrecht, gespecialiseerd in fiscale, juridische, actuariële en verzekerings-technische pensioenadviesing aan ondernemers en hun ondernemingen.

SESSIE OVER PEB OP AV-DAG

Kees Beishuizen verzorgt op de AV-dag van 26 september a.s. de sessie 'Einde PEB; en nu?' Voor meer informatie en inschrijven: avdag.nl.